

KAKO POKRENUTI lokalne izvore potpore

:: Vodič za udruge i inicijative građana ::

Academy for Educational Development

0

2

Potporna hrvatskim nevladinim organizacijama (CroNGO) je šestogodišnji program jačanja nevladinih organizacija koji financira Američka agencija za međunarodni razvoj, a provodi Academy for Educational Development (AED).

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb
UDK 061.2.047(497.5)(035)

Kako pokrenuti lokalne izvore potpore : vodič za udruge i inicijative građana. -
Zagreb: AED <i. e.> Academy for Educational Development, 2004.

ISBN 953-97987-5-2

I. Nevladine organizacije - Financiranje -
- Hrvatska - Priručnik

440927159

KAKO POKRENUTI lokalne izvore potpore

“Glavni izazov u pokretanju lokalnih izvora je prepoznavanje različitih izvora potpore koji postoje ili se mogu stvoriti u zajednici.”

Ivana Zanze,
Roditelji u akciji - RODA,
Zagreb

::: Uvod :::

U druge (nevladine organizacije/NVO-i) i lokalne građanske inicijative (LGI-i) koje djeluju u zajednici sastavni su dijelovi mjesta, sela i gradova u kojima djeluju. Takve grupe mogu unaprijediti kvalitetu življenja unutar svojih zajednica odgovarajući na lokalne potrebe te ponuditi nova rješenja za probleme koji su možda već dugo prisutni. Najpouzdaniji pokazatelj u kojoj mjeri oni zaista odgovaraju na lokalne potrebe njihova je sposobnost pokretanja ljudi i ostalih izvora potpore (resursa) u zajednici. Svaka zajednica, čak i najsiromašnija, ima izvore potpore koji se mogu iskoristiti u svrhu provedbe projekata za rješavanje lokalnih potreba. Uloga udruga i građanskih inicijativa jest odgovoriti na potrebe jačanjem svijesti o zajednici i provedbom odgovarajućih aktivnosti uz istovremeno pokretanje lokalnih izvora potpore koji mogu pomoći provesti te aktivnosti.

Jednostavno rečeno, pojam “lokalni izvori potpore” u ovoj publikaciji odnosi se na financijski (novčani) i nefinancijski (nenovčani) doprinos lokalnih izvora projektima usmjerenih na unapređenje zajednice. Ti izvori mogu biti pojedinci, lokalne vlasti, poduzeća, ustanove i ostali subjekti. Lokalni izvori potpore ne samo da omogućuju uspješnu provedbu projekata u zajednici, već izgradnjom trajnih odnosa pridonose dugoročnoj održivosti udruga i lokalnih građanskih inicijativa.

Svrha ove brošure je predstaviti dio znanja i iskustava o pokretanju lokalnih izvora potpore koja su prikupljena tijekom provedbe CroNGO Programa malih financijskih potpora pod nazivom “Što možemo učiniti za svoju lokalnu zajednicu?”. Naše iskustvo pokazalo je da postoje značajni lokalni izvori koji se mogu iskoristiti, a da su hrvatske udruge i građanske inicijative već razvile mnogobrojne kreativne i inovativne načine kako im pristupiti. Nadamo se da će vam ova brošura biti zanimljiv, vrijedan i koristan izvor informacija o načinu prepoznavanja i pokretanja širokog spektra izvora u vašoj zajednici.

:: ŠTO PODRAZUMIJEVAMO POD POJMOVOM
“LOKALNI IZVORI POTPORE”? ::

:: Što podrazumijevamo pod pojmom “lokalni izvori potpore”? ::

Lokalni izvori potpore su svaki doprinos koji dolazi iz same lokalne zajednice i koji pomaže provedbu aktivnosti, projekata ili programa. Oni obuhvaćaju široku lepezu financijskih i nefinancijskih doprinosa članova zajednice, a to su građani, ustanove, organizacije, poduzetnici ili tijela vlasti. U nastavku predstavljamo neke od primjera izvora potpore koji bi na lokalnoj razini mogli doprinijeti uspješnoj provedbi aktivnosti udruga i građanskih inicijativa.

:: **Financijski izvori** potpore vjerojatno su najtraženiji oblik doprinosa na lokalnoj razini, jer oni pružaju mogućnost nabave različitih dobara i usluga koji inače ne bi bili dostupni. Ovisno o izvoru, financijski izvori mogu biti namijenjeni pokrivanju konkretnih troškova ili ih udruga i građanske inicijative mogu koristiti prema vlastitom nahođenju. Sredstva se mogu prikupiti od građana, poduzeća, lokalnih vlasti i ostalih u različitim oblicima i na mnogobrojne načine. Ovdje spadaju:

- >> donacije u novcu,
- >> financijske potpore lokalnih vlasti ili drugih organizacija u zajednici,
- >> naknada korisnika za sudjelovanje u različitim aktivnostima,
- >> članarine,
- >> događanja u svrhu prikupljanja sredstava,
- >> lokalni poduzetnici - sponzoriranje udruga i njihovih aktivnosti.

Udruga distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida iz Slavenskog Broda u suradnji s lokalnim planinarskim savezom organizira šetnje u prirodi za djecu. Djeca daruju jednu kunu za svaki prehodani kilometar. Premda je 1 kuna mali doprinos, ona u djecu usađuje smisao za odgovornost i osjećaj da podupiru nešto korisno. Konačno, doprinosi se zbrajaju i postaju djelomičan izvor sredstava za djelatnost ove udruge.

:: **Donacije u naturi** mogu značajno pomoći u smanjivanju troškova provedbe određenih aktivnosti.

Dobivena roba može biti:

- uredski materijal potreban za rad udruge/lokalne građanske inicijative,
- građevinski materijal za rekonstrukciju zgrada (npr. društvenog doma),
- uporaba automobila ili nekog drugog vozila za prijevoz ili obilazak korisnika,
- sportsko-rekreacijska oprema za igrališta ili programe mladih,
- hrana i piće (osvježanje) za volontere ili korisnike potpore.

:: **Intelektualne usluge** mogu biti izuzetno vrijedan doprinos projektima za čiju su provedbu potrebne usluge stručnjaka kao što su savjetovanje ili pomoć u području prava, knjigovodstva, medicine, psihologije, obnove, arhitekture i sl.

:: **Prostor za provedbu redovnih i posebnih aktivnosti** kao što je na primjer davanje na uporabu prostorije, ureda, zgrade, društvenog doma, škole ili igrališta.

:: **Volonterski rad** građana.

Gornji popis je samo mali dio izvora potpore koji su dostupni u vašoj zajednici. Vjerojatno postoje mnogi drugi doprinosi koji bi vašoj udruzi ili građanskoj inicijativi bili korisni ili raspoloživi ovisno o vašim potrebama i osobinama zajednice.

Udruga građana MIGRA iz Donjeg Miholjca (Osječko-baranjska županija) osigurava potporu raznih lokalnih subjekata radi provedbe radnih akcija kao što je uklanjanje otpada u zajednici. Prilikom jedne takve inicijative MIGRA je preuzela odgovornost za angažiranje volontera, dok su im gradske vlasti osigurale ručak, a javno poduzeće "Komunalno d.o.o." posude za prikupljanje otpada. Pridonijevši svaka u okviru svojih mogućnosti, ove tri strane zajedno su postigle puno više nego bi to mogle svaka za sebe.

:: ZAŠTO TRAGATI ZA LOKALNIM IZVORIMA
POTPORE? ::

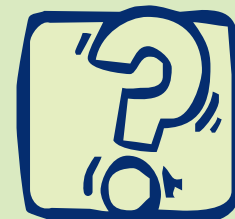

:: Zašto tragati za lokalnim izvorima potpore? ::

Očigledno, bez određenih ljudskih, materijalnih, tehničkih i finansijskih izvora udruge i građanske inicijative ne mogu uspješno provoditi aktivnosti i projekte u svojim zajednicama. U mnogim slučajevima čini se lakše doći do potpore od istaknutih donatora izvan zajednice, dakle od strane vlade i zaklade, predstavnika multinacionalnih tvrtki i ureda nacionalne državne uprave. Premda će to na početku možda iziskivati veći rad, doprinos zajednice vrijedan je način jačanja vaše udruge ili lokalne građanske inicijative, što nije moguće ostvariti isključivo preko pomoći izvana. Osim same činjenice da se time osiguravaju vještine i materijal potreban za projekate koji doprinose unapređenju zajednice, pokretanje lokalnih izvora potpore isto tako pomaže udruzi i građanskoj inicijativi u izgradnji dugoročnih odnosa s važnim pojedincima i ustanovama u vlastitoj zajednici.

Pokretanjem lokalnih izvora udruge, građanske inicijative i pružatelji potpore ostvaruju višestruku dobit u različitim oblicima:

- > **Osjećaj vlasništva** — Stavljanjem na raspolaganje svoga vremena i izvora građani, ustanove, poduzeća i ostali mogu u jačoj mjeri biti vlasnicima aktivnosti koje izravno pridonose pozitivnom razvoju vlastite zajednice. Osjećaj “vlasništva” proizlazi iz ponosa i postignuća temeljenih na svijesti da su pridonijeli unapređenju životnih uvjeta u svojoj zajednici.
- > **Stvaranje društvenog kapitala** — Pojam “društveni kapital” odnosi se na vrijednost društvenih mreža i posljedičnu veću spremnost pojedinaca i organizacija da se međusobno potpomažu. Tragajući za lokalnom potporom udruge i građanske inicijative jačaju izgleda za izgradnju dugoročnih odnosa s drugim ustanovama i organizacijama. Ovi odnosi pridonose društvenom kapitalu zajednice i stvaraju čvršće temelje za budući rad.

- **Održivost¹** — Pokretanje lokalnih izvora povećava održivost inicijativa u zajednici. Razvijanjem odnosa i komunikacije između udruga ili građanskih inicijativa i onih koji ih podupiru jačaju izgledi za buduće dobivanje potpore. S obzirom da su lokalni podupiratelji članovi zajednice i time dugoročno zainteresirani za projekte u zajednici, izgledi za daljnje dobivanje potpore veći su kod njih nego kod vanjskih donatora.
- **Neovisnost** — Otvaranje lokalnih izvora udrugama i građanskim inicijativama omogućuje veću neovisnost i prilagodljivost u provedbi aktivnosti usmjerenih na potrebe koje zajednica smatra važnima. K tome, lokalna potpora znači da udruga ili građanska inicijativa ne mora prilagođavati svoje projekte i programe potrebama i interesima vanjskih donatora.

Udruga TERRA iz Rijeke (Primorsko-goranska županija) uči mlade ljude i ostale građane o problemima ovisnosti o drogama, HIV/AIDS-u i spolno prenosivim bolestima. U projektu MEMO AIDS udruga se usredotočila na obrazovanje srednjoškolaca o AIDS-u i sprečavanju širenja ove bolesti, a među aktivnostima se ističu besplatna predavanja i usluge liječnika, medicinskih sestara, profesora, psihologa i socijalnih radnika u Rijeci, Opatiji i Delnicama. Zašto su ti stručnjaci voljni dati svoje dragocjeno vrijeme bez naknade? Oni su aktivni članovi zajednice koji su zainteresirani za pružanje potpore mladim ljudima i koji ovaj projekt vide kao dobru priliku za bolje upoznavanje mladih s problemom AIDS-a.

¹ Održivost se odnosi na dugoročne pozitivne učinke pojedinačne akcije ili inicijative.

:: ŠTO TREBATE UČINITI PRIJE NEGO
ZAPOČNETE S POKRETANJEM LOKALNIH
IZVORA POTPORE? ::

:: Što trebate učiniti prije nego započnete s pokretanjem lokalnih izvora potpore? ::

Vrlo je važno pripremiti se prije početka aktivnosti usmjerenih na pokretanje lokalnih izvora potpore. Odvajajući vrijeme za procjenu situacije i planiranje pristupa, uštedjet ćete u konačnici vaše vrijeme, jer ćete znati na što trebate usmjeriti energiju. Neki od koraka u pripremi za pokretanje lokalnih izvora potpore opisani su u tekstu koji slijedi.

- 1
- 2
- **Što morate učiniti kako biste postigli svoje ciljeve?** Prepoznati izvore potpore i utvrditi njihovu važnost u odnosu na provedbu određene aktivnosti ili projekta.
- **Što je dostupno u vašoj lokalnoj zajednici?** Prepoznati lokalne subjekte koji imaju pristup takvim izvorima time što će se provesti procjena lokalnih izvora potpore.
- **Od koga možete očekivati potporu?** Odaberite ljude i ustanove koji raspolažu potrebnim izvorima i koji će najvjerojatnije biti zainteresirani za pružanje pomoći. Prvo se obratite njima!
- **Kako im pristupiti?** Razvijte strategiju pristupa tim pojedincima i ustanovama. Uvijek će biti nužno objasniti im svrhu djelovanja vaše organizacije i očekivane rezultate vaših aktivnosti i projekata. No, u većini slučajeva morat ćete imati različite pristupe ovisno o potencijalnom podržavatelju. Trebate biti sigurni da je vaš pristup usmjeren na ostvarenje prioritarnih ciljeva. Koji je njihov interes za davanjem potpore vašim aktivnostima?

Sastanak volontera Ekološkog društva "Zeleni Osijek" radi planiranja budućih aktivnosti

:: ZAŠTO LOKALNI DIONICI DAJU DOPRINOS
PROJEKTIMA U ZAJEDNICI? ::

:: Zašto lokalni dionici daju doprinos projektima u zajednici? ::

U svijetu je provedeno dosta istraživanja sa svrhom procjene i vrednovanja razloga zbog kojih građani, poduzetnici i ostali pružaju pomoć različitim aktivnostima i projektima. Premda istraživanje takve vrste nije provedeno u Hrvatskoj, naše iskustvo ukazuje da je motivacija za davanjem donacija slična onoj u drugim dijelovima svijeta. Evo nekoliko najčešće spominjanih razloga:

- >> jednostavna činjenica da je donacija zatražena,
- >> zainteresiranost za problematiku odnosno rad udruge ili inicijative,
- >> povjerenje u organizaciju ili osobu koja donaciju traži, povjerenje da će novac završiti u “pravim rukama”,
- >> osobno poznavanje jednog od članova udruge ili lokalne građanske inicijative,
- >> prijatelji, susjedi ili drugi poduzetnici također su davali donacije u znak potpore radu udruge ili inicijative,
- >> ostvarivanje izravne ili neizravne koristi iz donacije (na primjer, donacijom školi djeca onog tko daje potporu imat će kvalitetnije obrazovanje),
- >> ostvarivanje vlastitih gospodarskih interesa u zajednici,
- >> uživanje poreznih olakšica za realizirane donacije ili sponzorstva²,
- >> javno priznanje.

² Za više informacija o poreznim olakšicama u Hrvatskoj posjetite: www.ri-centar.hr/publikacije.htm

:: Na koji način možete pokrenuti
lokalne izvore potpore? ::

:: Na koji način možete pokrenuti lokalne izvore potpore? ::

Učinkovito pokretanje lokalnih izvora potpore zahtijeva kreativnost, ustrajnost i prilagodljivost. Evo nekih od velikog broja tehnika koje možete primijeniti u svojim aktivnostima:

1
6
:> **Redovna komunikacija** — Održavanjem redovnih sastanaka s predstavnicima lokalne uprave, poduzeća, ustanova, drugih udruga, medija i ostalih istaknutih društvenih subjekata, odnosno sudjelovanjem na njihovim sastancima možete ih informirati o svojim aktivnostima i ciljevima. Potrebno im je redovito dostavljati najnovije projektne informacije i pozivati ih da posjete vaš ured, mjesto provedbe projekta, događanja, internetske stranice i slično kako bi stekli bolji uvid u vaše djelovanje. Što su bolje upoznati s njim, veća je vjerojatnost da će poduprijeti vaše aktivnosti kada se to od njih zatraži.

:> **Odbori udruga i lokalnih građanskih inicijativa** — Jedan od načina uključivanja uglednih pojedinaca u vaš rad je uspostava odbora koji će nadgledati ili savjetovati o provedbi pojedinog projekta ili aspekta vašeg rada. Osim što će iskoristiti znanje i stručnost različitih članova zajednice, odbori mogu pomoći u informiranju zajednice o učincima vašeg rada. Istaknuti pojedinci u zajednici koji mogu prodonijeti svojim vlastitim izvorima, odnosno koji imaju veze s drugim izvorima doprinosa mogu također biti članovi odbora.

Udruga građana HEKI iz Istre dobila je potporu CroNGO-a kako bi staru školu pretvorila u društveni dom. HEKI se poslužio medijima, kako radijom tako i tiskom, kako bi javno obznanio svoju akciju. Ove objave polučile su trenutačan uspjeh. Nakon što su preko radija čuli o projektu, nekoliko građana je nazvalo i ponudilo pomoć u rekonstrukciji škole. K tome, lokalni poduzetnik ponudio je svoje stručno znanje i usluge za postavljanje vodovodnih instalacija u domu. Koristeći se medijima za obavještanje zajednice o svojim planovima, HEKI je privukao lokalne izvore potpore o kojima ranije nije niti razmišljao, čime se pokazala vrijednost iskoraka u zajednicu.

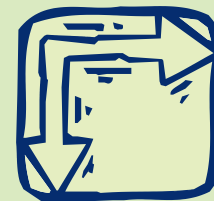

:> Medijska pokrivenost — Pojavljivanje u medijima jedan je od najučinkovitijih načina jačanja javne svijesti o vašoj organizaciji i njenim ciljevima. Stoga je za učinkovito pokretanje lokalnih izvora potpore od temeljne važnosti osigurati zastupljenost u medijima. Naravno, postoje različiti načini da se to postigne. Na primjer, možda ćete novinare i druge predstavnike medija htjeti pozvati da postanu članovi ili sudjeluju u radu vašeg odbora. Konferencije za medije, priopćenja za medije i ostali skupovi isto tako su važni. Trajna svijest medija o vašem radu i njihova uključenost u njega također će povećati izgleda da oni vaš rad podupru i na druge načine, kao što je besplatno emitiranje javne objave. *Dodatne načine suradnje s medijima pronaći ćete u CroNGO publikaciji “Kako komunicirati s lokalnim medijima: Vodič za udruge i inicijative građana” (dostupno na www.aed.hr).*

:> Događanja i akcije — Koristeći se vlastitom kreativnošću, možete organizirati različita događanja i akcije kojima ćete ne samo prikupiti sredstva, nego i povećati zanimanje javnosti za vaš rad. Na primjer, možete iskoristiti interes popularnog lokalnog pjevača za vaš rad kako biste organizirali koncert za prikupljanje sredstava. Novac od ulaznica može se upotrijebiti za vaše aktivnosti, a sam događaj za informiranje posjetitelja o vašem radu ili konkretnoj akciji koju provodite.

:> Priznanja — Priznanja koja se godišnje dodjeljuju na lokalnoj razini pokazala su se vrlo učinkovitim metodom pokretanja lokalnih izvora. Kvalitetno javno informiranje o priznanjima za najboljeg volontera, pojedinačnog donatora ili društveno odgovorno poduzeće³ ne samo da osigurava javno priznanje vašim ključnim partnerima, nego potiče druge na uključivanje.

³ Društveno odgovorno poduzeće je ono koje razvoju zajednice pridonosi tako da podupire zaposlenike i građane te poštuje vrijednosti zajednice i njeno kulturno naslijeđe.

:: KOJI SU MOGUĆI IZVORI PRIKUPLJANJA
ODNOSNO PRUŽANJE POTPORE? ::

1
8

:: Koji su mogući izvori prikupljanja odnosno pružanje potpore? ::

Ključni pojedinci — Potpora poznatih i uglednih pojedinaca vrlo je vrijedna u privlačenju potpore unutar vlastite zajednice. Prilikom utvrđivanja tko su utjecajni pojedinci u vašoj zajednici nemojte razmišljati samo o onima koji imaju izravan pristup potrebnim izvorima, nego razmišljajte i o pojedincima koji su s njima povezani.

Građani — Oni bi trebali biti ključni dio bilo koje strategije pokretanja lokalnih izvora potpore. Već sad biste trebali pratiti potrebe zajednica kako bi bili sigurni da vaše aktivnosti odgovaraju lokalnim prioritetima. Ako građani vjeruju da u zajednici pružate potrebne usluge, oni će biti spremniji poduprijeti vaše aktivnosti i pomoći u ispunjenju svrhe vašeg djelovanja. Kako je u tekstu već navedeno, važno je da građani budu obaviješteni o vašem radu. Čak i ako pružate vrijedne usluge, teško će biti privući lokalne izvore potpore ako se o tim uslugama ništa ne zna. S druge strane, ako su odgovarajuće obaviješteni, građani mogu postati vaši najbolji i najvjerniji promicatelji i podržavatelji.

Humanitarna udruga "Žene Imotske krajine za mamografiju" uspješno je iskoristila potporu zajednice u svrhu unapređenja općih zdravstvenih usluga, sprečavanje raka dojke i njegovog liječenja u žena s područja Imotskog. Nakon organiziranja nekoliko javnih događanja s ciljem promicanja svog rada i jačanja svijesti zajednice o problematici ženskog zdravlja grupa je započela tražiti pomoć iz različitih lokalnih izvora. Do sada je u svoj rad uspješno uključila određeni broj građana i organizacija. Lokalna vlast dala je na uporabu prostor za rad savjetodavnog centra, a građani su darovali novac za kupnju mamografa. Više od 40-ero volontera pomoglo je u različitim aktivnostima. Poduzetnici su se isto tako pridružili u pružanju pomoći. Hrvatski Telekom (HT) je besplatno dao SOS telefonsku liniju, ZAG je darovao računalnu opremu, a nekoliko poduzetnika dalo je manje donacije u robi i usluzi.

Građani mogu pružiti potporu na mnogo načina. Volontersko stavljanje na raspolaganje vlastitog vremena jedan je od važnih izvora potpore. *Informacije i savjete vezane za ovu temu pronaći ćete u CroNGO publikaciji “Pokretanje zajednice: Kako uključiti građane u projekte na lokalnoj razini” (dostupno na www.aed.hr).* Premda većina građana ne može donirati veće novčane iznose, manje pojedinačne donacije velikog broja građana mogu se pretvoriti u značajan iznos. Manja sredstva mogu se prikupljati izravno ili preko za to određenih mjesta (primjerice, kutija za sitni novac u trgovini mješovitom robom). K tome, građani će možda htjeti darovati namirnice i robu kao što su hrana i osvježavajuća pića za volontere ili sudionike u projektu.

Nemojte zaboraviti vrijednosti zajednice s kojom radite kao ni pitanja i probleme koji su lokalnom stanovništvu najbitniji. Razumijevanje lokalnih potreba i vrijednosti te njihovo povezivanje sa sadržajem vaših aktivnosti i pomoći će vam u pridobivanju potpore i odanosti zajednice.

Lokalne vlasti — Lokalne vlasti mogu biti vrijedan izvor novčane i nenovčane potpore vašim aktivnostima. Osim izravnog financiranja, brojne udruge i građanske inicijative surađuju s lokalnim vlastima kako bi dobile besplatne urede i prostore za odvijanje aktivnosti, plaćene režije, tehničke i stručne savjete, potporu pri ishodu dozvola za rekonstrukcije te vozila i opremu.

Svake godine **Udruga MI** iz Splita organizira s drugim udrugama niz događanja povodom Međunarodnog dana volontera. Prošle godine MI se poslužio kreativnim pristupom kako bi za ovo događanje dobio potporu lokalnih poduzetnika. Udruga je uvjerila ugostitelje da daruju pet velikih kotlova brujeta koji bi se prodavao na splitskoj Rivi. MI je brujet prodavao pod sloganom “Dodajte brujetu začim na volonterski način” te uspješno pretvorio ovu donaciju u naravi u iznos od 1.200 kuna.

Gospodarstvo — Poduzetnici su izvanredan, premda premalo iskorišten izvor potpore udrugama i lokalnim građanskim inicijativama. Općenito, oni žele podržati projekte koji su prepoznatljivi u zajednicama u kojima posluju, koje podržavaju zajednica ili “važne” osobe, odnosno aktivnosti koje su povezane s lokalnim gospodarskim razvojem. Mali poduzetnici često će poduprijeti projekte u kojima vide osobni interes. Na primjer, zaljubljenik u sport možda će poduprijeti omladinski nogometni klub. Neka poduzeća traže da se u aktivnosti koju sponzoriraju koriste njihov naziv, logotip ili proizvodi.

Poduzetnici mogu doprinijeti vašem projektu u obliku sponzorstva, darovima u novcu, materijalnom potporom, uslugama, tehničkim znanjem, opremom i prostorom. Oni vam isto tako mogu po nižoj cijeni ponuditi svoje proizvode i usluge ili će pak dozvoliti odnosno potaknuti svoje zaposlenike na dobrovoljni rad za vas. *Dodatne informacije naći ćete u CroNGO publikaciji "Pregled društvene odgovornosti poduzeća u Hrvatskoj" (dostupno na www.aed.hr).*

:: ZAŠTO JE VAŽNO IZRAČUNATI VRIJEDNOST
NENOVČANIH LOKALNIH IZVORA POTPORE? ::

2
2

:: Zašto je važno izračunati vrijednost nenovčanih lokalnih izvora potpore? ::

Vrijednost nenovčanih izvora potpore često se zanemaruje, a rijetki su pokušaji da se ona izračuna. Kao rezultat, čak i kada su organizacije ili projekti primili znatnu lokalnu potporu, ova vrsta potpore zna biti izostavljena u izvještajima za donatore i ostale. Količinskim prikazivanjem vrijednosti primljene potpore moći ćete točnije prikazati opseg potpore iz zajednice, prikazati punu cijenu vašeg projekta te izmjeriti svoj napredak prema održivosti. Prikazivanjem vrijednosti svih doprinosa, pa i onih nenovčanih, pokazat ćete da su vaš projekt i rad stabilni, čime se lokalne davatelje potiče na trajno pružanje potpore i dodatne pomoći.

Tijekom provedbe CroNGO Programa malih financijskih potpora financirani projekti imali su obvezu pokriti 10% odobrenih projektnih troškova iz lokalnih izvora. Najčešći oblici doprinosa bili su rad volontera, davanje na uporabu prostora za rad i izravna financijska potpora lokalnih vlasti kao i darivanja lokalnih poduzetnika u vidu opreme ili radne snage. Stvarni opseg doprinosa zajednice ispostavio se znatno većim od CroNGO zahtjeva. U vrijeme objave ove brošure dodijeljeno je 12 milijuna kuna kroz CroNGO Program, a doprinos lokalne zajednice podržanim projektima uključuje:

- >> volonterski rad: 2 mil. kn
- >> potpora tijela vlasti: 2,5 mil. kn
- >> potpora lokalnih poduzetnika: 1,7 mil. kn
- >> ostali oblici potpore primljeni od lokalnih stanovnika: 330.000 kn
- >> ostali oblici potpore primljeni od drugih dionika u zajednici: 1 mil. kn.

:: PRAKTIČNI SAVJETI ZA POKRETANJE
LOKALNIH IZVORA POTPORE ::

:: Praktični savjeti za pokretanje lokalnih izvora potpore ::

Ako vaša organizacija ili grupa nastoji pokrenuti lokalne izvore potpore, morat ćete koordinirati doprinose iz različitih izvora. Prije nego počnete, trebali biste provjeriti imate li planove provedbe, praćenja i vrednovanja aktivnosti. Da biste to učinili, možda ćete trebati educirati aktualno osoblje i članove, zaposliti ili angažirati dodatno osoblje ili pak pronaći partnerske organizacije čija stručna područja nadopunjuju vaše.

Bez obzira na okolnosti, vaša zajednica naći će način da vas podupre ako vaš rad smatra vrijednim. Najvažnije je prepoznati da postoje mnogi načini održavanja i unapređenja vašeg djelovanja bez velikih sredstava. Budućnost vaše organizacije leži u vašoj lokalnoj zajednici, a ovisi o vašoj sposobnosti iznalaženja kreativnih načina na koje će zajednica podržati usluge koje pružate.

S tim na umu, evo nekoliko praktičnih savjeta za pokretanje lokalnih izvora potpore:

- **Nemojte se ustručavati tražiti potporu!** U mnogim zemljama provedene su ankete da bi se saznalo zašto ljudi ne daju donacije. Najčešći odgovor je da se to od njih nikada nije tražilo.
- **Mislite šire od novčanih okvira.** Pronađite načine da iskoristite svaki izvor koji je potreban za ostvarenje planiranih aktivnosti. Nemojte polaziti od pretpostavke da su potrebni isključivo novčana sredstva. K tome, nastojte potencijalne donatore navesti na razmišljanje izvan okvira koji bi se mogao opisati izrazom “nemamo novaca za to”, a koji se često koristi kao nadomjestak za kreativno razmišljanje i pokretanje drugih oblika raspoloživih izvora.
- **Povežite ljude s vašim aktivnostima.** Potencijalne davatelje potpore odvedite u obilazak mjesta na kojem se provodi projekt kako biste ih potaknuli da doprinesu vašem projektu. Podijelite svoje ciljeve, namjere i stanje projekta s dionicima i zajednicom.

“Bez obzira kako siromašna bila, svaka zajednica ima usluge, dobra ili stručna znanja koja mogu pridonijeti lokalnim projektima i akcijama. Ključ je u njihovom pokretanju!”

Branko Panić,
"Oaza 98" Selnica

- **Lokalnu zajednicu i odabrane izvore potpore redovito izvještavajte** o provedbi i razvoju aktivnosti i projekta bez obzira jesu li dali potporu ili ne. Pružite im mogućnost da razmisle u učincima vašeg rada.
- **Budite vidljivi.** Važno je razviti jednostavne i privlačne promidžbene materijale o vašim aktivnostima koji sadržavaju informacije o načinu na koji i drugi mogu poduprijeti vaše napore. U promidžbu uspjeha u zajednici uključite medije kao partnere.
- **Budite učinkoviti u odnosu na trošak** (engl. cost-effective). Tražite načine održavanja troškova na niskoj razini te ograničite administrativne troškove kako bi doprinosi imali veći učinak. Tražite izvore koji nadopunjuju one aktivnosti koje su u tijeku i prihvatite samo one doprinose koji unose vrijednost veću od troškova koji su potrebni da se do njih dođe.
- **Razvijajte znanje i vještine na lokalnoj razini tako da racionalno koristite izvore potpore.** Na primjer, prethodno educirani volonteri mogu educirati druge volontere, koji potom mogu educirati još veći broj volontera.
- **Vodite evidenciju i budite transparentni.** Vodite dokumentaciju kako bi drugima omogućili uvid u informacije o doprinosima koje ste primili što će potaknuti daljnji doprinos. Kako biste dokumentirali vlastitu održivost, količinski izrazite doprinose u novcu, robi i usluzi koje ste primili iz različitih izvora.
- **Djelujte u skladu sa svrhom postojanja vaše udruge ili inicijative.** Tražite izvore potpore koji promiču ciljeve i svrhu vaše udruge ili građanske inicijative, podržavaju dugoročne aktivnosti i šire djelokrug vaših aktivnosti.
- **Imajte na umu važnost različitih izvora potpore.** Bit ćete manje ranjivi ako imate više različitih izvora potpore tako da ako jedan od njih "presuši" imate druge izvore potrebne za nastavak aktivnosti.
- **Izrazite zahvalnost svim pružateljima potpore nakon završetka određene aktivnosti ili projekta.** Ako izvore pokrećete za dugoročiji program, važno je redovito informirati i odavati priznanje lokalnim davateljima potpore i partnerima, a ne samo na kraju višegodišnjeg programa.

::: Sadržaj :::

Uvod	4
Što podrazumijevamo pod pojmom “lokalni izvori potpore”?	5
Zašto tragati za lokalnim izvorima potpore?	8
Što trebate učiniti prije nego započnete s pokretanjem lokalnih izvora potpore?	11
Zašto lokalni dionici daju doprinos projektima u zajednici?	13
Na koji način možete pokrenuti lokalne izvore potpore?	15
Koji su mogući izvori prikupljanja odnosno pružanje potpore?	18
Zašto je važno izračunati vrijednost nenovčanih lokalnih izvora potpore?	22
Praktični savjeti za pokretanje lokalnih izvora potpore	24

Napisala: Andreja Tonč

Uredila: Jennifer Stuart

Preveo: Mario Dumančić

Dizajn: Gumi plus design

Količina: 500 kom.

Zagreb, rujan 2004.

Academy for Educational Development

Kralja Držislava 3, 10 000 Zagreb

tel.: (01) 4500 300

fax: (01) 4500 301

e-mail: crongo@aed.hr

www.aed.hr

2
7

ISBN 953-97987-5-2